

CURSO: ADAPTACIÓN AO CAMBIO CLIMÁTICO NOS CONCELLOS

Tema 7: ELABORACIÓN DUN PLAN MUNICIPAL DE ADAPTACIÓN AO CAMBIO

Estas son as ligazóns á guía para elaboración de plans locais de adaptación ao cambio climático, divididas en 2 Volumes.

1. No Volume 1 (laranxa) expónse a formulación e enfoque da Guía, os seus destinatarios, definicións básicas, consideracións previas, e móstranse de forma breve e operativa as etapas e pasos a seguir para a definición dos plans e políticas de adaptación.
2. Volume 2 (verde) consta de 6 capítulos, que se corresponden directamente coas fases do proceso de elaboración dun plan, e profúndase nos conceptos e alternativas metodolóxicas.

Volume 1

https://www.miteco.gob.es/es/cambio-climatico/publicaciones/publicaciones/guia_local_para_adaptacion_cambio_climatico_en_municipios_espanoles_tcm30-178446.pdf

Volume 2

https://www.miteco.gob.es/es/cambio-climatico/publicaciones/publicaciones/guia_local_para_adaptacion_cambio_climatico_en_municipios_espanoles_vol_2_tcm30-178445.pdf

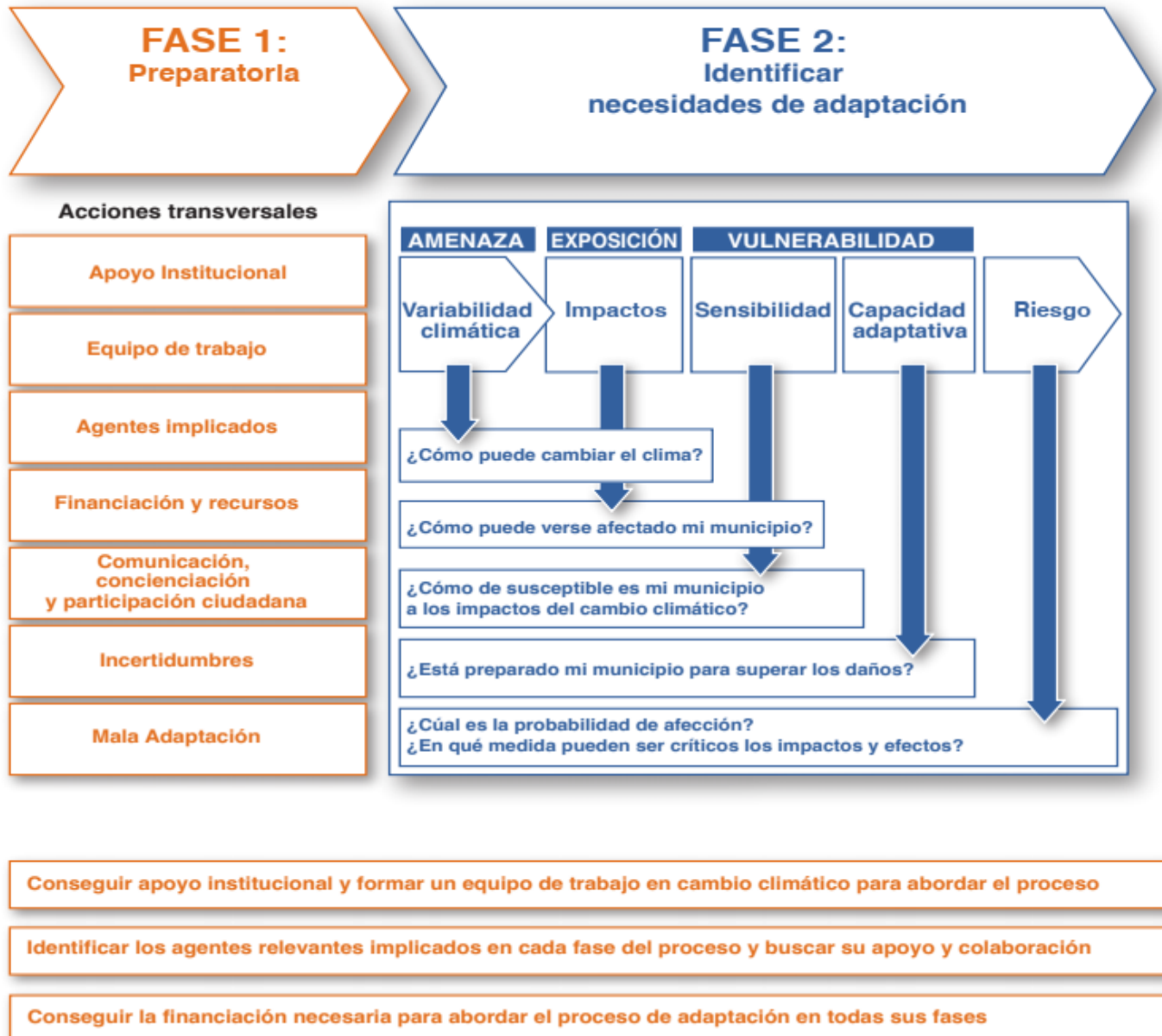
Forma secuencial do proceso para a elaboración de Plans Locais de Adaptación ao Cambio Climático.

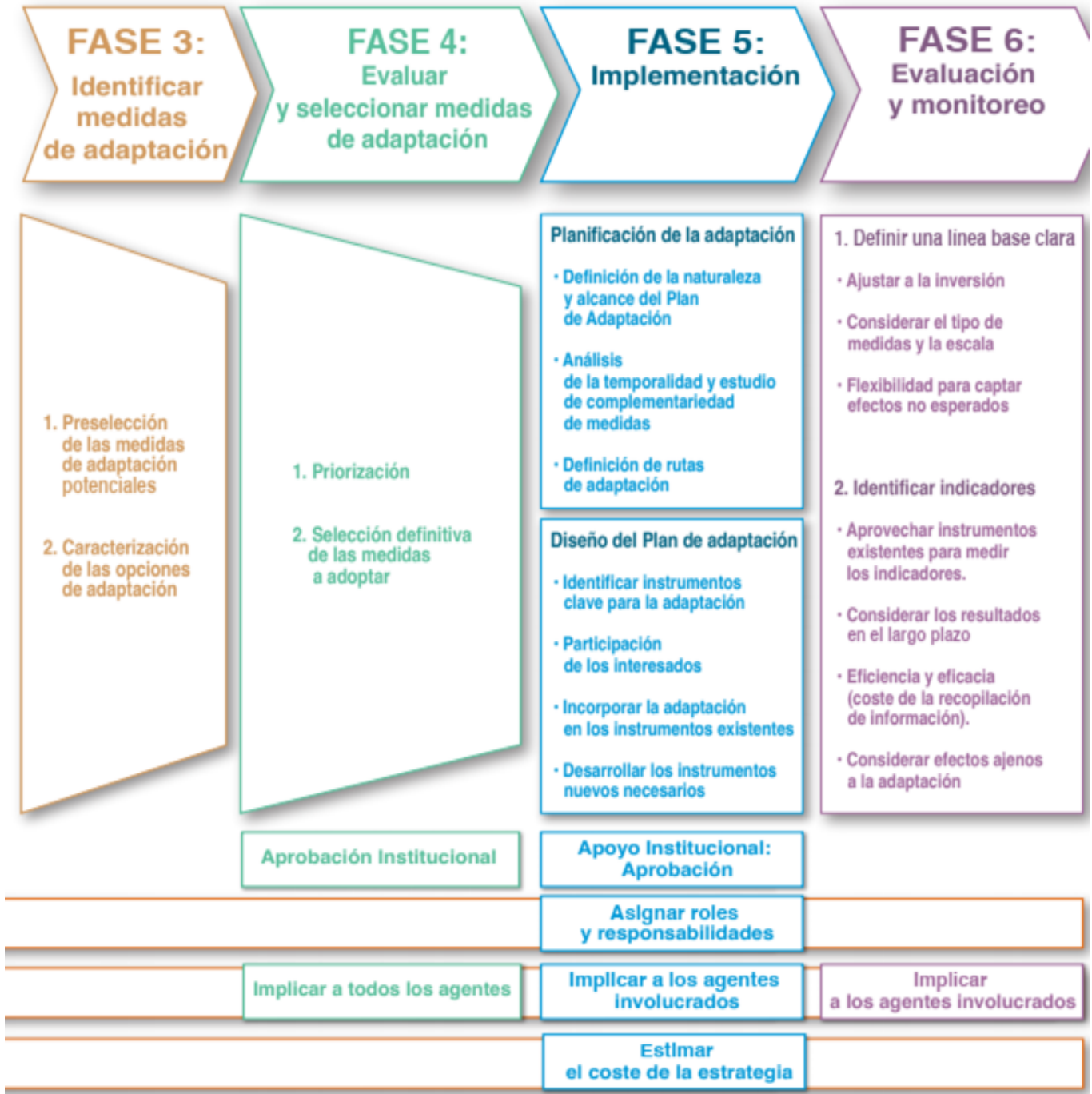
A secuencia metodolóxica proposta está composta de seis Fases non necesariamente lineais e susceptibles de ser axustadas de acordo aos obxectivos estratéxicos, necesidades locais e recursos propios de cada municipio, que se entende variarán significativamente dun caso a outro.

A secuencia de traballo proposta toma como referencia a “Guía para o desenvolvemento de Estratexias de Adaptación da Comisión Europea”. Aparece con máis presenza a alusión aos impactos negativos, retos e problemática asociada para os efectos do cambio climático, pero en calquera caso é importante considerar tamén as oportunidades, se as houbese.

Fases del proceso de definición de planes y políticas locales de adaptación	
Fase 1	Preparando el terreno para la adaptación
Fase 2	Identificar las necesidades de adaptación
Fase 3	Identificar las posibles opciones de adaptación
Fase 4	Evaluar y seleccionar las medidas de adaptación
Fase 5	Implementar las acciones de adaptación
Fase 6	Monitoreo y evaluación

Figura 1.7 Proceso para desarrollar un Plan local de Adaptación al Cambio Climático.

FASE 1: Preparando o terreo para a adaptación

Obxectivos

- Xestionar a necesidade de asegurar un alto nivel do apoio.
- Minimizar o risco dunha coordinación inadecuada.
- Clarificar os roles e responsabilidades (a nivel interno e externo).
- Minimizar o risco de que as persoas involucradas non comprendan a importancia da adaptación.
- Asegurar o financiamento ou minimizar o risco de quedar sen ela na implantación, coas consecuencias que iso supón.

Paso 1: Formulación do proceso adaptativo - Accións Transversais

- Configuración do equipo de traballo interno responsable do proceso de adaptación en tódalas súas fases.
- Elaboración dun mapa de axentes e institucións vinculados á adaptación ao cambio climático.
- Xestión do apoio institucional na propia organización e doutras institucións implicadas nas diferentes fases do proceso de adaptación.
- Implicación de axentes (públicos, privados, asociacións, etc.) involucrados nas distintas fases do proceso de adaptación.
- Financiamento e recursos. Definición dos recursos humanos e económicos necesarios para a adaptación e procura de financiamento que permita a execución do proceso en todas as súas fases.
- Comunicación interna e externa e participación cidadá. Habilitación e utilización (ou no seu caso creación) de mecanismos de comunicación e espazos de participación cidadá.

Paso 2: Contextualización do municipio en materia de cambio climático

- Recompilación da información dispoñible en materia de cambio climático e riscos naturais (escenarios climáticos rexionais se os houberse; cartografía de inundabilidade, esvaramentos e efecto illa de calor; rexistros de ondas de calor, etc. É importante realizar unha análise de eventos históricos que sufrise o concello, pois poden servir de indicio sobre o posible agravamento a causa do cambio climático (en termos de frecuencia e severidade), así como ser orientativos sobre o tipo de efectos que poidan producir.
- Identificación preliminar de potenciais impactos e efectos locais do cambio climático, non só negativos, tamén positivos no seu caso. Pode ser de utilidade elaborar árbores de problemas ou diagramas que identifiquen e representen as relacións causa-efecto do cambio en variables climáticas e eventos extremos cos efectos potenciais no municipio.
- Definición dunha formulación e enfoque para a xestión da incerteza inherente a tódalas fases do proceso. Teranse en conta as fontes de información dispoñibles e os recursos comprometidos no desenvolvemento do proceso que poidan asignarse á realización de estudos e mellora do coñecemento. É probable que a formulación definida teña que ser revisado en etapas posteriores.

- Identificación de posibles motivos e focos de “mala adaptación” asociados a eventos históricos e respostas que se deron no seu momento a dita problemática. Reconsideraránse nas fases 3 e 4 de identificación e selección de medidas de adaptación.

FASE 2: IDENTIFICAR AS NECESIDADES DE ADAPTACIÓN

O cambio climático é unha realidade pero, Como afecta ó meu concello? Que áreas e sectores veranse máis afectados e cales son máis vulnerables? Teñen coñecemento diso? Cal é a capacidade de reacción?

No proceso de adaptación, para expor medidas de adaptación efectivas, antes é indispensable contar con información para avaliar a situación actual da maneira máis realista posible. É importante cuantificar tendencias climáticas e os seus impactos, os factores que determinan a vulnerabilidade actual e futura ante os mesmos, así como o risco potencial ao que nos enfrontamos. Adicionalmente, nesta fase debemos identificar se poden existir efectos positivos e na medida do posible e tamén cuantificalos.

Obxectivos

- Facer un uso adecuado e óptimo da información existente.
- Acceder a metodoloxías adecuadas e seleccionar as que son máis apropiadas para o noso municipio.
- Mellorar o coñecemento sobre posibles impactos e efectos do cambio climático no concello, tanto os negativos como os positivos se os houberse.
- Avaliar a vulnerabilidade e o risco potencial.
- Definir aqueles impactos que transcenden do ámbito territorial ou competencial do noso concello.
- Posibilitar unha coordinación suficiente entre axentes e institucións.

Paso 1: Variabilidade e proxeccións climáticas; Como está a cambiar o clima?Cales son as tendencias e previsións a futuro?

- Selección de variables climáticas clave. Normalmente utilízanse, como mínimo, precipitacións e temperatura (medias, mínimas e máximas). A selección debe estar asociada á identificación preliminar de potenciais impactos e efectos locais do cambio climático.
- Selección de RCPs, modelos e horizontes temporais. Trátase de establecer que escenarios de cambio climático queremos usar.
- Tratamento de datos dos escenarios climáticos e axuste á escala local. Para iso utilízanse diferentes técnicas traballando conxuntamente con proxeccións de variables climáticas e series históricas de rexistros obtidos en estacións locais.
- Análise das proxeccións e tendencias, establecendo os valores de referencia para as variables climáticas a utilizar en cada lugar.

Paso 2: Análise de impactos esperados e estudos locais

- Identificación de impactos potenciais significativos do cambio climático.
- Proxeccións e escenarios de cambio climático.
- Identificación preliminar de potenciais impactos.
- No seu caso, estudos locais existentes (inundabilidade, esvaramentos, illa de calor, etc.).
- Definición do tipo de impactos que requiren estudos locais e realización da modelización de impactos.
- Selección do modelo de análise de impactos (hidrolóxico, de mapas térmicos, etc.).
- Alimentación, calibración e validación do modelo con datos locais e observados.
- Aplicación ou execución dos modelos, obtención de resultados e, no seu caso, probabilidades de ocorrencia.
- Realización de proxeccións baseadas en escenarios climáticos e comparación co período actual para calcular a porcentaxe de cambio de perigo.
- Análise de efectos en ferverza e interdependencias. Pode derivarse dos resultados da modelización de impactos pero tamén existen ferramentas específicas de modelización para determinar e cuantificar o signo e orde de magnitude das interdependencias. Este tipo de análise pode ser retroalimentado cos resultados dos pasos seguintes (vulnerabilidade e risco).

Paso 3: Caracterización do meu municipio: Análise de Vulnerabilidade ao Cambio Climático

- Definición de cadeas de impacto, baseadas na revisión de árbores de problemas elaborados na identificación preliminar de potenciais impactos.
- Definición da aproximación e método de avaliación da vulnerabilidade.
- Selección da escala e a unidade de análise.
- Definición do modelo de datos e selección de indicadores para a avaliación de sensibilidade e capacidade adaptativa.
- Recompilación de información e cálculo de indicadores: Análise cuantitativa e/ou valoración cualitativa a xuízo de experto.
- Agregación de indicadores e resultados de avaliación da vulnerabilidade fronte a cada ameaza.

Paso 4: Avaliación do risco

- Descrición dos compoñentes de risco e obtención de información. Básicamente trátase de seleccionar os datos e información clave de etapas anteriores relativos a ameazas, exposicións e vulnerabilidade.
- Construción do modelo de análise do risco. Existen distintas aproximacións á análise do risco, que mesmo poden combinarse. Independente do enfoque ou metodoloxía adoptada (cuantitativa e/ou cualitativa), é importante considerar a incerteza asociada á calidade dos datos ou os propios métodos utilizados. Considerar o nivel de confianza na nosa análise de risco, incorporado como atributo adicional, pode ser unha das formas de facer explícita a xestión da incerteza.
- Estimación do risco. Como forma de resumir, comparar e priorizar os riscos, os resultados da análise poden clasificarse a miúdo de acordo cunha escala nominal (alto, medio, baixo) ou ordinal (unha escala do 1 ao 5 por exemplo). Unha vez analizados os riscos e estimada a súa importancia, é dicir determinado o perfil de risco, o seguinte paso é valorar a necesidade de actuación, onde e con que prása. Esta valoración probablemente dependa de como o risco estea vinculado a outras prioridades do municipio, o marco legal e competencial, ou os recursos dispoñibles para a adopción de medidas.

FASE 3: IDENTIFICAR AS POSIBLES OPCIÓNS DE ADAPTACIÓN

As posibles respostas e solucións asociadas aos impactos e efectos do cambio climático poden resultar coñecidas, mesmo obvias, se devanditos efectos están relacionados cun agravamento de problemáticas que sufrimos ou xa coñecemos (inundacións, ondas de calor, etc.). Se pola contra os potenciais impactos son novos (vectores infecciosos, desprazamento de nicho ecolóxico, cambio de produtividade de especies, etc.), poden resultar menos evidentes e será necesario facer maior esforzo para identificar respostas.

Existe un amplo abanico de medidas de adaptación para reducir os impactos negativos do cambio climático e favorecer os efectos positivos. Nesta fase, hanse de identificar alternativas e posibilidades para responder os retos ou oportunidades, entre as que posteriormente podamos elixir aquelas que mellor se adecuen á natureza das ameazas que nos afectan e ao noso contexto territorial e institucional.

Obxectivos

- Identificar alternativas de medidas de adaptación relevantes e adecuadas para os retos ou oportunidades específicos do noso municipio.
- Optimizar a utilizade dos activos de adaptación existentes.
- Anticiparnos a posibles causas de “mala adaptación”.
- Sentar as bases para unha adecuada selección de medidas de adaptación.

Paso 1: Preselección das medidas de adaptación potenciais

Opcións estruturais e físicas que á súa vez poden clasificarse en:

- Prestación de servizos (novos centros de día para maiores), de enxeñería (aumento ou construción de diques de protección de inundacións), tecnolóxicas (implantación ou mellora de sistemas de alerta temperá ante inundacións), infraestruturas verdes e solucións baseadas na natureza (recuperación de humidais que axuden á laminación de avenidas).

- Opcións sociais, que inclúen entre outros aspectos a sensibilización (campañas de comunicación), información (cartografía, manuais, etc.), formación e capacitación (cursos ou talleres). Estas medidas poden estar dirixidas a axentes e sectores específicos.
- Opcións institucionais, que poden incluír instrumentos económicos (impostos ou incentivos), legais (normativa, ordenanzas), así como desenvolvemento de políticas, plans e programas de diferente índole.
- Identificación de activos de adaptación. É importante considerar que políticas ou plans existentes no noso municipio contribúen actualmente a estar mellor preparados ante os efectos do cambio climático. Estes Activos de Adaptación son un bo punto de partida, sobre o que podemos identificar accións sinérxicas que melloren o seu potencial de adaptación ou outras accións complementarias que respondan a retos non atendidos.
- Identificación de catálogos de medidas, boas prácticas e casos de referencia noutros municipios. Para iso pódese empezar polos portais Climate- ADAPT da Comisión Europea, así como AdapteCCa da Oficina Española de Cambio Climático.

Paso 2: Caracterización das medidas de adaptación.

- Caracterización das alternativas preseleccionadas cunha información mínima e suficiente para ser avaliadas e priorizadas na fase posterior.
- Identificar se algunha das alternativas identificadas pode supoñer “mala adaptación”, é dicir, que poida conlevar efectos asociados ou colaterais non desexados, para descartala a priori ou telo en conta na seguinte fase.

FASE 4: AVALIAR E SELECCIONAR AS MEDIDAS DE ADAPTACIÓN

Atendendo aos resultados da fase anterior dedúcese directamente esta fase, na que se trata de seleccionar as accións e medidas de adaptación entre as diferentes opcións e alternativas identificadas previamente.

Obxectivos

- Establecer criterios de selección de medidas adecuados á nosa realidade municipal.
- Identificar métodos apropiados para a priorización de alternativas de adaptación.
- Seleccionar as medidas máis eficientes e oportunas para responder as necesidades de adaptación e prioridades do municipio.

Paso 1: Priorización das medidas de adaptación

- Definición de criterios de priorización das opcións de adaptación identificadas e preseleccionadas na fase anterior. Estes criterios poden estar relacionados entre outros co cociente custo- beneficio, a complexidade e necesidade de apoio externo, as competencias municipais, o vínculo e sinerxias con políticas e plans en curso, a dispoñibilidade de recursos humanos e financeiros propios ou externos, a multifuncionalidad e co- beneficios, etc.

- Os métodos máis utilizados nun marco de análise económica son o Análise Custo Beneficio (Cost-Benefit Analysis, CBA) e o Análise Custo-Efectividade (Cost- Effectiveness Analysis, CEA).
- Cando se opta por que as dimensións da toma de decisións transcenda dos aspectos económicos, o instrumento máis utilizado é a Análise Multicriterio (Multi- Criteria Analysis, MCA), que ten unha maior capacidade para incorporar aspectos non económicos na análise.
- Outros métodos de priorización de medidas están orientados á xestión da incerteza, tales como: Toma de Decisións Robustas (Robust Decision Making, RDM) ou o enfoque de Xestión Adaptativa (Adaptive Management, AM).

Paso 2: Selección definitiva de medidas do Plan

Trátase de realizar a selección das medidas máis robustas, eficientes e efectivas desde os puntos de vista económico, social e ambiental, en base aos resultados da priorización e desexablemente mediante un proceso de toma de decisións consensuado e participativo con distintos axentes, niveis e sectores da administración.

FASE 5: IMPLEMENTAR AS ACCIÓNS DE ADAPTACIÓN

É importante concibir a adaptación con perspectiva de proceso, e que por tanto non conclúe coa definición dun cúmulo de accións ou medidas. Articular de forma coherente e robusta as mesmas no marco dunha estratexia ou plan é clave para unha implementación efectiva, que non debe ser illada nin realizarse á marxe das políticas e instrumentos xa existentes.

Obxectivos

- Articular a adaptación co resto de políticas municipais.
- Identificar e establecer os instrumentos adecuados para implementar a adaptación de forma efectiva evitando a “mala-adaptación” e xestionando as incertezas.
- Definir e levar a cabo un plan de acción robusto.

Paso 1: Planificación da adaptación. Aspectos clave para a posta en marcha

- Definición do enfoque, natureza e alcance da estratexia ou plan de adaptación. Tal e como se menciona na introdución, pode desenvolverse de forma autónoma e con entidade propia; pode incorporarse en gran número de políticas municipais de forma transversalizada; ou tamén desenvolverse no marco doutra política con vocación transversal como o urbanismo ou a Axenda 21 Local. Este é un aspecto que aínda que sexa abordado na Fase 1 de preparación do proceso, agora é cando debe concretarse finalmente.
- Definición dunha folla de ruta de adaptación.
- Un último aspecto de certa relevancia nas follas de ruta é a detección de forzas motrices e factores que condicionan o proceso favorecendo ou entorpecendo a implementación das medidas de adaptación, de maneira que podamos actuar sobre eles ou xestionalos. Algúns exemplos poden ser a existencia de conflitos ambientais, o marco legal de carácter supramunicipal, convenios con outras administracións, etc.

Paso 2: Deseño da adaptación.

- Deseño das medidas, a través da realización de estudos e proxectos, detallando solucións, tecnoloxías, recursos, orzamentos, cronograma, etc. de cada medida de adaptación de forma previa á súa posta en marcha.
- Identificación de mecanismos necesarios para a súa posta en marcha: financeiros, normativos ou regulatorios, redes ou grupos de traballo, programas de investigación e desenvolvemento, etc. Poden estar asociados á detección de forzas motrices e factores que condicionan o proceso mencionados na fase anterior.
- Incorporación da adaptación ao cambio climático nas políticas e instrumentos de planificación existentes (por exemplo Axenda 21 Local, plan urbanístico, etc.).
- Desenvolvemento de novos instrumentos para o discorrer da folia de ruta (por exemplo, plans de emerxencia, plans integrais de xestión da demanda de auga, etc.).

FASE 6: VIXILANCIA E AVALIACIÓN

Obxectivos

- Identificar indicadores axeitados para avaliar o nivel de execución, a consecución de obxectivos e a evolución de evidencias.
- Planificar e establecer os instrumentos de Vixilancia e Avaliación necesarios para avaliar o cumprimento das políticas de adaptación e das medidas de adaptación seleccionadas

Paso 1: Establecemento das bases do sistema de Vixilancia e Avaliación

- Definición do obxectivo da avaliación: para que queremos avaliar? para coñecer o nivel de execución, a consecución de obxectivos ou a evolución de evidencias?
- Definición do obxecto da avaliación: especificamente que imos avaliar? que variables ou parámetros?
- Definición do modelo conceptual de avaliación: asuncións, limitacións e oportunidades das mesmas? aplicación dalgún marco metodolóxico establecido como o DPSIR (forza motriz-presión-estado-impacto-resposta)?
- Definición do tipo de avaliación: cuantitativa, cualitativa ou combinada?

Paso 2: Deseño e planificación do sistema de Vixilancia e Avaliación

- Definición dos indicadores.
- Definición da liña base e de medida.
- Definición da periodicidade da vixilancia e a avaliación.

- Definición de medios para recompilación dos datos e cálculo de indicadores.
- Definición dos mecanismos de alerta e limiares se fosen necesarios.

A modo de resumo de todo o exposto, deixaremos estes dous cadros que reflexan o dito anteriormente relativo ás fases e pasos do que pode ser un modelo para seguir e para elaborar un plan municipal de adaptación ao cambio climático.

Fase 1: PREPARANDO EL TERRENO PARA LA ADAPTACIÓN	Paso 1 Planteamiento del proceso adaptativo- Acciones Transversales	<ul style="list-style-type: none"> • Apoyo institucional de la propia organización y de otras instituciones implicadas. • Implicación de agentes (privados, públicos, asociaciones, etc.). • Configuración del equipo de trabajo. • Financiación y recursos. • Comunicación interna y externa y participación ciudadana.
	Paso 2 Contextualización del municipio en materia de cambio climático	<ul style="list-style-type: none"> • Recopilación de la información disponible en materia de cambio climático, incluidos eventos históricos. • Identificación preliminar de impactos locales potenciales del cambio climático. • Definición de un planteamiento y enfoque para gestión de la incertidumbre.
Fase 2: IDENTIFICAR LAS NECESIDADES DE ADAPTACIÓN	Paso 1 Variabilidad climática	<ul style="list-style-type: none"> • Selección de modelos, proyecciones y escenarios de cambio climático. • Adecuación de los escenarios climáticos a la escala local.
	Paso 2 Análisis de los impactos observados o esperados y estudios locales	<ul style="list-style-type: none"> • Identificación de impactos potenciales significativos. • Análisis de estudios locales existentes. • Definición de impactos que requieren estudios locales.
	Paso 3 Caracterización del municipio: Análisis de Vulnerabilidad al Cambio Climático	<ul style="list-style-type: none"> • Definición del modelo de evaluación y la unidad de análisis. • Selección de indicadores de evaluación de sensibilidad y capacidad adaptativa. • Agregación de indicadores. • Formulación de la vulnerabilidad frente a las distintas amenazas.
	Paso 4 Evaluación del riesgo	<ul style="list-style-type: none"> • Descripción de los componentes del riesgo y generación de información. • Construcción del modelo y análisis del riesgo. • Estimación del riesgo.
Fase 3: IDENTIFICAR LAS POSIBLES OPCIONES DE ADAPTACIÓN	Paso 1 Preselección de las medidas de adaptación potenciales	<ul style="list-style-type: none"> • Consulta de inventarios o catálogos de medidas. • Realización de una búsqueda de buenas prácticas. • Elaboración de una batería de alternativas y posibles medidas de adaptación.
	Paso 2 Caracterización de las medidas de adaptación	<ul style="list-style-type: none"> • Establecer unos criterios para la caracterización de las medidas de adaptación preseleccionadas. • Caracterización de las medidas preseleccionadas que serán evaluadas y priorizadas en la fase posterior.

Fase 4: EVALUAR Y SELECCIONAR LAS MEDIDAS DE ADAPTACIÓN.	Paso 1 Priorización de las medidas de adaptación	<ul style="list-style-type: none"> Definición de criterios de priorización de las medidas preseleccionadas. Selección del método de priorización.
	Paso 2 Selección definitiva de medidas del Plan	<ul style="list-style-type: none"> Selección de las medidas más robustas, eficientes y efectivas.
Fase 5: IMPLEMENTAR LAS ACCIONES DE ADAPTACIÓN.	Paso 1 Planificación de la adaptación	<ul style="list-style-type: none"> Definición de la naturaleza y alcance del Plan de Adaptación. Contextualización de las medidas de adaptación (temporalidad y complementariedad). Definición de rutas de adaptación.
	Paso 2 Diseño de la adaptación	<ul style="list-style-type: none"> Identificación de instrumentos y mecanismos. Participación de los interesados. Coordinación con otros niveles, sectores o ámbitos de gestión y planificación. Incorporación de la adaptación al cambio climático en las políticas e instrumentos de planificación existentes. Desarrollo de nuevos instrumentos. Establecimiento del marco regulatorio de la adaptación.
Fase 6: MONITOREO Y EVALUACIÓN	Paso 1 Establecimiento de las bases del sistema de Monitoreo y Evaluación	<ul style="list-style-type: none"> Definición del objetivo de la evaluación. Definición del objeto de la evaluación. Definición del tipo de evaluación. Definición del modelo lógico de intervención: limitaciones, oportunidades y asunciones.
	Paso 2 Diseño y planificación del sistema de Monitoreo y Evaluación	<ul style="list-style-type: none"> Definición de la línea base de medida. Definición de los indicadores. Recopilación de los datos y cálculo de indicadores. Definición de la periodicidad del monitoreo y la evaluación. Definición de los mecanismos o sistemas de alerta.

ALGÚNS EXEMPLOS PARA CONSULTAR

Plan estratéxico de adaptación ao cambio climático do concello de Córdoba:

https://www.cordoba.es/doc_pdf_etc/MEDIO_AMBIENTE/otros/PLAN%20ESTRAT%3%89GICO%20DE%20ADAPTACI%3%93N%20AL%20CAMBIO%20CLIM%3%81TICO%20DE%20C%3%93RDOBA_Web.pdf

Plan de adaptación ao cambio climático do concello de Mairena del Alcor:

http://www.mairenadelalcor.org/export/sites/mairenadelalcor/.galleries/documentos-noticias/PACC-MAIRENA_DIGITAL.pdf

PACES do Concello de Pazos de Borbén:

https://pazosdeborben.gal/wp-content/uploads/2020/11/20201109_PACES-PAZOS-DE-BORBEN_compressed-1.pdf

Resumo do plan de adaptación ao cambio climático da deputación de Granada:

<https://www.dipgra.es/uploaddoc/areas/894/Resumen%20ejecutivo%20ppaccgr%20adapta-granada.pdf>

CASO PRÁCTICO

Obviamente para facer un plan municipal de adaptación ao cambio climático requírese dun estudio moi pormenorizado de datos climáticos, datos de consumo, antecedentes

Neste caso práctico o que se busca é, a grandes rasgos, intentar enfocar cales cremos que serían algúns dos máximos riscos aos que está exposto o noso concello, así como centrarnos en algún obxectivo prioritario e intentar deseñar algunha medida de adaptación que poderíamos implementar.

Polo tanto, a tarefa final do curso consistirá en entregar un documento base no que describamos:

- 1. Os máximos riscos aos que cremos que está exposto o noso concello relacionados co cambio climático.*
- 2. Fixar 2 ou 3 obxectivos prioritarios /criterios de priorización para a selección de medidas no noso concello na adaptación ao cambio climático.*
- 3. Indicar algunhas medidas de adaptación que se poderían implementar no noso concello en materia de saúde, urbanismo ou medio ambiente.*
- 4. Describir máis en profundidade como implementar unha acción concreta de adaptación.*